

REGERINGSRÄTTENS BESLUT

Mål nr
6464-05

meddelat i Stockholm den 2 juni 2009

KLAGANDE

Granskningsnämnden för radio och TV
Box 244
136 23 Haninge

MOTPART

Fria Radiobolaget i Borås Aktiebolag, 556448-0274
Ombud: Advokat Mango Kask och biträdande jurist Anna Jussil Broms
MAQS Law Firm Advokatbyrå AB
Box 7009
103 86 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 26 oktober 2005 i mål nr 6607-03, se bilaga

SAKEN

Föreläggande förenat med vite enligt radio- och TV-lagen

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten avskriver målet.

YRKANDEN M.M.

Granskningsnämnden för radio och TV (Granskningsnämnden) yrkar att
Regeringsrätten upphäver kammarrättens dom och fastställer länsrättens dom.

Dok.Id 71151

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-12:00
13:00-15:00

Mål nr
6464-05

Granskningsnämnden anför bl.a. följande. Mot bakgrund av att hänsyn måste tas till censurförbudet och andra hindrande åtgärder i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) är föreläggandet mot bolaget tillräckligt preciserat. Föreläggandet innehåller en hänvisning till villkor som är specifika för bolaget och som bolaget har åtagit sig att följa. Granskningsnämnden har beaktat förarbetsuttalanden och praxis och noggrant avvägt hur preciserat föreläggandet kan vara för att inte komma i konflikt med YGL. Särskilt har det beaktats att YGL, i egenskap av grundlag, har företräde framför både radio- och TV-lagen (1996:884) och de rättsliga principer som utvecklats avseende utformningen av vitesförelägganden. För att ett preciserat föreläggande inte ska strida mot YGL krävs att det utformas på ett sådant sätt att det endast omfattar sådana typer av sändningar eller förfaranden som har granskats och underkänts av nämnden. Om vitesföreläggandet genom sin utformning skulle komma att omfatta något annat, skulle det innebära att nämnden genom vitesföreläggandet på förhand bestämt att tillståndsinnehavaren inte får sända detta. En sådan ordning kan inte anses vara förenlig med YGL. Utformningen av mer preciserade vitesförelägganden skulle därmed leda till stora praktiska svårigheter och innefatta en stor risk för att centrala principer i YGL träds för när. Det är inte möjligt för nämnden att förutse hur framtida sändningar kan komma att utformas eller hur de kan komma att bedömas av nämnden och domstolarna. – I förarbetena till radio- och TV-lagen anges förhållandevis detaljerat vad som ska avses med begreppen eget material och program med lokal anknytning. Radio- och TV-verket har i samband med utlysningen av tillståndet redogjort för vad som enligt radio- och TV-lagen avses med nämnda begrepp. Bolaget åtog sig i sin ansökan att sända eget material och program med lokal anknytning under 24 timmar per dygn. Bolaget har utfäst sig att följa de angivna villkoren. – Under den granskning som nämnden gjorde den 28 oktober 2002 uppfyllde bolaget inte villkoren i sändningstillståndet. Nämnden kunde konstatera att sammanlagt 16 timmar av sändningarna, under granskningsdygnet, bestod av material som inte är eget. Granskningsnämnden ansåg inte att det fanns anledning att anta att det under de sex timmar som bestod av enbart musik eller under de 10 timmar som samsändes med en radiostation i Jönköping förekom sådant material som kan hänföras till kategorin lokalt material. Slutsatsen drogs då att oavsett om lokalt material sändes de återstående

Mål nr
6464-05

åtta timmarna skulle bolaget ändå inte uppfylla villkoret i sändningstillståndet om att sända minst 10,5 timmar lokalt material per dygn.

Fria Radiobolaget i Borås Aktiebolag (bolaget) bestrider bifall till överklagandet. Bolaget anför bl.a. följande. Rättssäkerheten kräver att ett vitesföreläggande utformas så att det klart och tydligt framgår för bolaget hur ett utdömande av vitet kan undvikas. Det faktum att det föreligger ett grundlagsskyddat censurförbud som medför svårigheter att utforma vitesförelägganden av förevarande slag innebär givetvis inte att man kan göra avkall på dessa rättssäkerhetsaspekter. Kan Granskningsnämnden inte utforma vitesförelägganden som tillgodoser rättssäkerheten ska inte vitesförelägganden meddelas. Föreläggandet är inte begränsat till att söka åstadkomma rättelse av de av Granskningsnämnden konstaterade bristerna, utan får genom sin generella utformning tillämpning på samtliga bolagets framtida sändningar. Vitesföreläggandet är allt för generellt och oprecist för att kunna godtas oavsett om sändningsvillkoren överträddes eller inte vid sändningstillfället. – För det fall Regeringsrätten anser att förevarande vitesföreläggande i sig är tillräckligt precist saknades skäl att förelägga bolaget att följa villkoren avseende eget material och program med lokal anknytning. Vitesföreläggandet grundar sig på en granskning som utförts direkt efter tilldelning av sändningstillståndet. Bolaget har inte fått tillräcklig tid att justera sin verksamhet och bygga upp den nya organisation som behövts. Tillståndsgivningen skedde i full konkurrens varför bolaget inte kunde vidta några åtgärder innan man fått besked om att man tilldelats tillståndet. När det gäller villkoret om lokal anknytning grundar sig föreläggandet på rena antaganden där det fullständiga programinnehållet inte granskats. Även Granskningsnämnden har vitsordat detta. Om vitesföreläggandet ändå ska upprätthållas ska det åtminstone undanröjas i den del som avser mängden program med lokal anknytning, alternativt att vitesbeloppet i denna del undanröjs. Det förelagda vitesbeloppet står inte i rimlig proportion till den aktuella överträdelsen och bör sättas ned avsevärt.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 10 kap. 9 § radio- och TV-lagen får Granskningsnämnden förelägga den som åsidosätter bl.a. bestämmelserna om skyldighet att i lokalradio sända eget material och program med lokal anknytning, att följa bestämmelserna. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Bolaget hade tillstånd att sända lokalradio i Borås under perioden den 1 juli 2002–den 31 december 2004. Tillståndet meddelades den 28 juni 2002 och var förenat med bl.a. följande villkor:

Andelen eget material i sändningarna ska uppgå till ca 24 timmar per dygn. Program med lokal anknytning ska sändas under minst 10,5 timmar per dygn.

Den 18 oktober 2002 beslutade Granskningsnämnden att granska huruvida bolaget uppfyllde dessa villkor. Granskningen skedde dygnet den 28 oktober 2002. Granskningsnämnden fann att 10 timmar av sändningarna utgjordes av samsändningar med en radiostation i Jönköping. I övrigt bestod sändningarna av musik utan redaktionella kommentarer (kl. 00-06) samt av musik varvad med programledarprat (kl. 06-10 samt kl. 14-18).

Granskningsnämnden beslutade den 5 februari 2003 att förelägga bolaget vid vite av 100 000 kronor att senast tre veckor efter att bolaget fått del av beslutet följa bestämmelserna i sändningstillståndet att sända eget material under cirka 24 timmar per dygn och program med lokal anknytning under minst 10,5 timmar per dygn.

I beslutets motivering anfördes bl.a. följande. Med eget material avses sådant som tillkommit enbart för den egna verksamheten och som har bearbetats redaktionellt samt att denna bearbetning utgörs av ett visst mått av självständigt arbete.

Material som enbart bygger på manuell eller datoriserad sortering kan inte anses som eget material. Den musik som spelades kl. 00-06 kunde därför inte betraktas som eget material. Inte heller kunde det programinnehåll som samsändes med

Mål nr
6464-05

Jönköpingsstationen anses vara eget material, då det inte tillkommit enbart för den egna verksamheten.

Beträffande "lokalt material" fann Granskningsnämnden att även sådant material bör ha genomgått ett visst mått av redaktionell bearbetning och som huvudregel ha tillkommit enbart för den egna verksamheten. Granskningsnämnden konstaterade att sammanlagt 16 timmar av sändningarna under granskningsdygnet bestod av material som inte var "eget". Granskningsnämnden konstaterade vidare att oavsett om lokalt material förekom under de återstående 8 timmarna kunde villkoret om att sända minst 10,5 timmar lokalt material per dygn inte vara uppfyllt.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Beträffande bolagets invändning att förutsättningar att meddela vitesföreläggande saknats på grund av den tid som förflutit mellan Granskningsnämndens granskning och beslutet om vitesföreläggande gör Regeringsrätten samma bedömning som kammarrätten. Något hinder för föreläggandet med hänsyn härtill och vad bolaget anfört om ändringar som under den tiden gjorts i programverksamheten har således inte funnits.

Det är ostridigt att bolaget vid tidpunkten för granskningen inte uppfyllde villkoret i fråga om eget material. Vad gäller villkoret om program med lokal anknytning har bolaget hävdat att de samsändningar som ägt rum med en radiostation i Jönköping ska beaktas när det gäller att bedöma om detta krav uppfyllts. Vidare har bolaget invänt att föreläggandet vad gäller villkoret om lokal anknytning grundar sig på rena antaganden där det fullständiga innehållet inte granskats.

Frågan om vad som ska avses med lokalt material har tagits upp i förarbetena till radio- och TV-lagen. Bl.a. uttalas att materialet bör ha genomgått ett visst mått av redaktionell bearbetning och som huvudregel tillkommit enbart för den egna verksamheten. Som exempel nämns lokala nyheter, lokala reportage,

Mål nr
6464-05

upptagningar från lokala kulturella evenemang, program som speglar kulturutbudet eller den etniska sammansättningen i sändningsområdet. Det sägs vidare att ett program som speglar händelser på länsnivå i vissa fall bör kunna anses ha lokal anknytning (prop. 1999/2000:55 s. 52).

När det gäller samsändningen med radiostationen i Jönköping har bolaget inte på något sätt förklarat varför dessa samsändningar skulle kunna anses ha lokal anknytning till Borås. Det har inte heller framkommit något som ger anledning anta att de sex timmar som enbart bestod av musik innehöll lokalt material. Som Granskningsnämnden konstaterat har bolaget, oavsett om lokalt material skulle ha förekommit under de återstående åtta timmarna, därför inte uppfyllt sändningsvillkoret om lokalt material.

Mot bakgrund av det anförda har fog föreläggat för att förelägga bolaget att fullt ut följa bestämmelserna i bolagets sändningstillstånd.

Beträffande frågan om de begrepp som används i sändningsvillkoren och i vitesföreläggandet är tillräckligt preciserade bör enligt Regeringsrättens mening beaktas att bolaget i samband med ansökningsomständigheterna ombetts av Radio- och TV-verket att närmare precisera hur det beräknat den i ansökan angivna mängden eget material och program med lokal anknytning. Därvid redogjorde verket för vad som enligt nyssnämnda proposition menas med program med eget material respektive med lokal anknytning. Bolaget gav därefter in programtablåer med de utfästelser som var en förutsättning för att bolaget skulle tilldelas sändningstillståndet. Bolaget har inte, såvitt framgår, vare sig i sin ansökan om tillstånd eller vid senare kontakter med Radio- och TV-verket inväntat att villkoren skulle vara oklara. Bolaget får således antas ha varit införstått med innebörden av de aktuella villkoren. Mot denna bakgrund får vitesföreläggandet anses tillräckligt preciserat.

Vad gäller vitesbeloppets storlek gör Regeringsrätten samma bedömning som länsrätten.

BESLUT

Mål nr
6464-05

Sammantaget finner Regeringsrätten att förutsättningar förelegat att meddela bolaget vitesföreläggandet. Med hänsyn till att bolagets tillstånd att sända lokalradio löpt ut den 31 december 2004 föranleder emellertid inte frågan någon vidare åtgärd från Regeringsrätten.

Kjerstin Nordborg

Lars Wennerström

Peter Kindlund

Carl Gustav Fernlund

Margit Knutsson

Malen Lindman

Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. II

Föredraget 2009-04-01